

Dosarul nr.3ra-1220/2021

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (O. Melniciuc)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Bostan, G. Dașchevici, V. Negru)

ÎNCHEIERE

22 decembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecători

Maria Ghervas
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Rodica Scupoî împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Florești privind anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil,

împotriva deciziei din 25 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 31 iulie 2020, Rodica Scupoî a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Florești solicitând anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Florești nr. 27/2020/21506 din 28 mai 2020, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să recunoască vechimea în muncă în perioada 02.06.1997 – 18.10.2000, cu avantajul 1:1,5, ce constituie 05 ani, 00 luni, 23 zile, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să stabilească pensia din momentul depunerii cererii la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Florești.

În motivarea acțiunii Rodica Scupoî a indicat că, la 14 mai 2020 s-a adresat către CTAS Florești cu cerere în vederea obținerii pensiei pentru vechimea în serviciu care constituie 24 de ani și 6 luni, iar la 01 iunie 2020, prin intermediul oficiului poștal, a recepționat decizia CTAS Florești nr. 27/2020/21506 din 28 mai 2020, prin care i s-a refuzat în stabilirea pensiei din motivul neîntrunirii vechimii în serviciu de cel puțin 24 ani și 6 luni, cu mențiunea că, perioada 02.06.1997 - 18.10.2000, nu poate fi calculată cu înlesniri 1:1,5, dar urmează a fi calculată cu coeficientul 1:0, prin urmare,

în opinia CTAS Florești, vechimea calendaristică în serviciu în cadrul MAI la data de 30 martie 2020 constituie 22 ani 9 luni 28 zile.

Nefiind de acord cu decizia CTAS Florești nr. 27/2020/21506 din 28 mai 2020 și ținând cont de prevederile art. 168 din Codul administrativ, s-a adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale cu cerere prin care a solicitat de a verifica acțiunile de respingere a cererii de stabilire a pensiei, cererea fiind înregistrată cu nr. S-1225/20 la 18 iunie 2020.

Prin răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. S-1225/20 din 17 iulie 2020, cererea prealabilă a fost respinsă pe motiv că nu întrunește condițiile necesare stabilirii pensiei pentru vechime în muncă în temeiul art. 13 din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr. 1544-XII din 23.06.1993.

Reclamanta consideră ilegală decizia CTAS Florești nr. 27/2020/21506 din 28 mai 2020 și răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. S-1225/20 din 17 iulie 2020.

Reclamanta a menționat că, conform certificatului nr. 34/32-3331 din 02 aprilie 2020, emis de către IP Florești, vechimea în muncă la data concedierii 30 martie 2020, constituia 24 ani, 6 luni, fapt care îi permite să beneficieze de pensie pentru vechime în serviciu de cel puțin 24 ani și 6 luni.

Potrivit certificatului nr. 34/32-3331 din 02 aprilie 2020, eliberat de către IP Florești și certificatului nr. 273 din 10 martie 2020, eliberat de Direcția regională Centru a Inspectoratului General de Carabinieri al Ministerului Afacerilor Interne, precum și certificatul nr. 436 din 06 martie 2020, eliberat de Direcția regională Nord a Inspectoratului General de Carabinieri al Ministerului Afacerilor Interne, se confirmă vechimea în muncă cu avantaje de 1:1,5 pentru perioada 02.06.1997 - 18.10.2000.

A solicitat reclamanta, anularea deciziei CTAS Florești nr. 27/2020/21506 din 28 mai 2020, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să recunoască vechimea în muncă pentru perioada 02.06.1997 - 18.10.2000, cu avantajul 1:1,5, ce constituie 05 ani, 00 luni, 23 zile, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să stabilească pensia din momentul depunerii cererii la CTAS Florești.

Prin hotărârea din 20 octombrie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Rodica Scupo împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Florești privind anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil.

S-au declarat ilegale, decizia CTAS Florești nr. 27/2020/21506 din 28 mai 2020 privind refuzul în stabilirea pensiei conform Certificatului eliberat de IP Florești nr. 34/38-3331 din 02 aprilie 2020 și răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. S-1225/20 din 17 iulie 2020, privind respingerea cererii prelabile.

S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să recunoască vechimea în muncă a reclamantei Rodica Scupo pentru perioada 02.06.1997 - 18.10.2000, cu avantajul 1:1,5, ce constituie 05 ani, 00 luni, 23 zile.

S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să stabilească pensia reclamantei Rodica Scupo de la data depunerii cererii, luând în calcul certificatul eliberat de IP Florești nr. 34/38-3331 din 02 aprilie 2020 (f.d.71-77).

Conform avizului de recepție anexat, se constată că Casa Națională de Asigurări Sociale la 29 octombrie 2020 a recepționat hotărârea motivată (f.d.81).

La 18 noiembrie 2020, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 20 octombrie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, solicitând casarea integrală a hotărârii contestate, rejudecarea cauzei și emiterea unei decizii prin care să fie respinsă acțiunea (f.d.82-86).

Prin decizia din 25 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și s-a menținut hotărârea din 20 octombrie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani (f.d.108, 109-118).

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că, ordinul MAI nr. 148 din 06 iulie 1999 cu privire la recunoașterea unor înlesniri pentru stabilirea pensiei anumitor categorii de funcționari publici cu statut special și militari din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, în funcții a trupelor de carabinieri, activitatea acestora în perioada anilor 1992 - 2001, ținea de organizarea și executarea serviciului privind paza, supravegherea și escortarea condamnaților (Unitatea Militară 1002, a Inspectoratului General de Carabinieri al MAI), cu modificările operate prin ordinul MAI nr. 388 din 27 octombrie 2005, este un act administrativ normativ valabil, care produce efectele juridice de rigoare și urmează a fi aplicat corespunzător, iar simplul dezacord formal al Casei Naționale de Asigurări Sociale cu actul administrativ normativ menționat, în opinia instanței, nu prezintă un temei pentru respingerea cererii de chemare în judecată.

În acest sens, instanța de apel a considerat relevante prevederile Legii nr. 1302 din 24.07.1997, pentru modificarea art. 33 din Legea cu privire la sistemul penitenciar, potrivit căreia art. 33 alin. (2) din Legea nr. 1036-XIII din 17.12.1996 cu privire la sistemul penitenciar (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1997, nr. 15, art. 154) se modifică și va avea următorul cuprins, prevederile art. 29 alin. (3) din prezenta lege se aplică pentru întreaga perioadă de serviciu a persoanelor din trupele și corpul de comandă, înregistrate, la data adoptării prezentei legi, în statele sistemului penitenciar și ale sistemului organelor de interne, precum și a persoanelor din trupele și corpul de comandă pensionate anterior din organele afacerilor interne pentru limita de vârstă în serviciu, din motive de boală, la îndeplinirea condițiilor de vechime în muncă și în legătură cu reducerile de personal.

Conform art. 40 alin. (1) pct. 2 din Legea nr. 1036/1996, Guvernul până la sfârșitul anului 2001, va realiza transmiterea, în etape, de la trupele de carabinieri ale Ministerului Afacerilor Interne către Departamentul instituțiilor penitenciare a următoarelor funcții: a) de supraveghere a condamnaților – în termenul stabilit de Guvern; b) de escortare și transferare sub escortă a condamnaților și persoanelor arestate – până la 31.12.1998; c) de pază a instituțiilor sistemului penitenciar și a obiectelor acestora-până la 31.12.2001. (2) Prevederile art. 33 alin. (2) din prezenta lege se aplică pentru întreaga perioadă de serviciu a persoanelor din trupele și corpul de comandă, înregistrate, la data adoptării prezentei legi, în statele sistemului penitenciar

și ale sistemului organelor de interne, precum și a persoanelor din trupele și corpul de comandă pensionate anterior din organele afacerilor interne pentru limita de vârstă în serviciu, din motive de boală, la îndeplinirea condițiilor de vechime în muncă și în legătură cu reducerile de personal.

Conform art. 54 din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23.06.1993, sumele pensiei neprimite la timp din vina organelor care au stabilit sau care plătesc pensia se plătesc pentru perioada precedentă fără limite în timp.

Aceeași regulă este consacrată și în art. 35 alin. (2) din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat, potrivit căruia pensia neplătită la timp din vina organului de asigurări sociale care stabilește sau plătește pensia se achită fără niciun fel de limite în termen.

Prim urmare instanța de apel a apreciat ca fiind întemeiată constatarea instanței de fond precum că Casa Teritorială de Asigurări Sociale Florești, urma să-i stabilească reclamantei Rodica Scupoii pensia începând cu 30 martie 2020, data emiterii ordinului de concediere.

Astfel, instanța de apel a concluzionat că instanța de fond corect a aplicat normele de drept, iar hotărârea contestată este legală și întemeiată, adoptată cu respectarea drepturilor și intereselor legale a participanților la proces.

La 13 august 2021, prin intermediul poștei electronice (f.d.128), Casa Națională de Asigurări Sociale, a depus cerere de recurs motivată împotriva deciziei din 25 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei contestate, cu pronunțarea unei decizii noi (f.d.123-127).

În motivarea recursului, Casa Națională de Asigurări Sociale și-a manifestat dezacordul cu soluția instanțelor de judecată, invocând că, obiectul litigiului din prezenta cauză ține de calculul vechimii în muncă pentru perioada de activitate a reclamantei în calitate de instructor sanitar în cadrul unității militare 1002 a DTC al MAI.

Recurentul a menționat că poziția instanței de apel precum că la momentul eliberării din serviciu reclamanta are dreptul la calcularea vechimii în muncă cu avantaje de o lună și jumătate vechime în muncă pentru o lună de serviciu pentru activitatea în funcția de instructor sanitar în compania 3 din cadrul unității militare 1002 a DTC al MAI conform certificatului emis de Inspectoratului de Poliție Florești nr. 34/38-3331 din 02.04.2020 eliberat în baza Ordinului nr. 148/1999 emis de MAI „Cu privire la recunoașterea unor înlesniri pentru stabilirea pensiei anumitor categorii de funcționari publici cu statut special și militari, din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, în funcții a trupelor de carabinieri, activitatea cărora în perioada anilor 1992 - 2001, ținea de organizarea și executarea serviciului privind paza, supravegherea și escortarea condamnaților (Unitatea Militară 1002, a Inspectoratului General de Carabinieri al MAI), este nemotivată.

În primul rând, certificatul emis de Inspectoratului de Poliție Florești nr. 34/38-3331 din 02 aprilie 2020 este nul din oficiu din motiv că actul normativ în baza căruia a fost întocmit (Ordinul nr. 148/1999 emis de MAI) depășește prevederile

actului normativ în temeiul căruia a fost emis. Respectiv și actele emise în baza acestuia urmează a fi considerate nule din oficiu.

Articolul 18 din Legea nr. 1544 din 23.06.1993 prevede expres care perioade urmează să se ia în calcul la stabilirea pensiei pentru vechime în muncă, astfel reiese că în norma invocată supra, normă invocată și de instanța de apel în motivarea deciziei, nu se regăsesc prevederi ce țin de acordarea înlesnirilor de o lună și jumătate vechime în muncă pentru o lună de serviciu pentru activitatea în cadrul unității militare 1002 a DTC al MAI.

Totodată, aspectele ce țin de acordarea înlesnirilor la calculul vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei pentru vechime în muncă sunt prevăzute expres în pct. 8 din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21.02.1994, act normativ ce a fost elaborat și aprobat în vederea aplicării Legii nr. 1544 din 23.06.1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri.

Potrivit pct. 8 lit. c) din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21.02.1994, la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, corpului de ofițeri și subofițeri ai Poliției de Frontieră, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și a funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare, se acordă următoarele înlesniri, o lună și jumătate vechime în muncă pentru o lună de serviciu: în aviație la desfășurarea activității de zbor (cu excepția tipurilor de aviație, indicate în subpunctul “b” al prezentului punct) - în condiții stabilite de Ministerul Apărării; în toate funcțiile și specialitățile de scafandru - în condiții stabilite de Ministerul Apărării; în funcții legate de efectuarea sistematică a salturilor cu parașuta - în condiții stabilite de Ministerul Apărării, în toate funcțiile deținute în subdiviziunile cu destinație specială ale Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova, Departamentului Trupelor de Grăniceri, Poliției de Frontieră, Ministerului Afacerilor Interne și Serviciului de Protecție și Pază de Stat - în condiții stabilite, respectiv, de Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova, Departamentul Trupelor de Grăniceri, Departamentul Poliției de Frontieră, Ministerul Afacerilor Interne și Serviciul de Protecție și Pază de Stat; la pichetele de grăniceri, posturi, comenduri, punctele de trecere simplificată a frontierei de stat a persoanelor și mijloacelor de transport, secțiile de legalizare a documentelor pasagerilor și mijloacelor de transport ce pleacă peste hotare ale trupelor de grăniceri, secțiile de control al frontierei și sectoarele Poliției de Frontieră; timpul executării serviciului în subdiviziunile de poliție dislocate în municipiul Bender și raionul Dubăsari pe perioada regimului de securitate în zona conflictului armat.

În această ordine de idei, norma citată prevede expres căror colaboratori urmează să acorde înlesniri de o lună și jumătate vechime în muncă pentru o lună de serviciu, respectiv, activitatea în calitate de instructor sanitar în compania nr. 3, în cadrul unității militare 1002 a DTC al MAI nicidecum nu poate fi raportată la activitățile enumerate în norma invocată.

Recurentul a menționat că prevederile actelor normative ale administrației publice centrale de specialitate se aplică numai în partea în care nu depășesc cadrul stabilit de

actul normativ de nivel superior pentru executarea căruia a fost emis și nu contravin prevederilor respective.

În acest context, Ordinul Ministrului Afacerilor Interne nr. 148/1999, aprobat în conformitate cu prevederile Legii nr. 1036/1996 (în vigoare până la data de 16.05.2018), urmează de apreciat critic, deoarece ordinul nominalizat depășește prevederile actului normativ în temeiul căruia a fost emis. Respectiv și actele emise în baza acestuia urmează a fi considerate nule din oficiu.

Recurentul consideră că instanța de apel nu a elucidat pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei, a aplicat eronat normele de drept material și prin urmare solicită instanței de recurs admiterea cererii de recurs în sensul formulat, casarea integrală a deciziei instanței de apel și emiterea unei decizii noi prin care cererea de chemare în judecată să fie respinsă ca neîntemeiat.

Conform art. 244 alin.(1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Decizia instanței de apel a fost pronunțată la 25 mai 2021.

Instanța de recurs constată că la materialele cauzei lipsesc informații privind notificarea părților a dispozitivului deciziei contestate, iar potrivit avizului de recepție DS8001924973AS (f.d.121), se constată că la 16 iulie 2021, Casa Națională de Asigurări Sociale a recepționat decizia motivată.

La 13 august 2021, prin intermediul poștei electronice (f.d.128), Casa Națională de Asigurări Sociale, a depus recurs motivat împotriva deciziei din 25 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei instanței de apel cu pronunțarea unei decizii noi (f.d.123-127). Astfel, instanța de recurs consideră că recursul a fost depus cu respectarea termenului prevăzut de art. 245 din Codul administrativ.

La 22 noiembrie 2021, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatului copia cererii de recurs depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f.d.134).

Examinând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul inadmisibil, din următoarele motive.

Prin prisma art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, în acord cu alin. (2) din art. 246 din Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea

recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține că din Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate, într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Instanța de recurs reține că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ.

În context, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme

cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că cererea de recurs depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale, este inadmisibilă.

În conformitate cu prevederile art. art. 230, 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

judecători

Nina Vascan

Victor Burduh